

Kemencesvidék

(KINCSELL és VEDEKÉ)

KÖZGAZDASÁGI FÜRRETTLEN HETILAP.

Hetente egyszer megjelenik.

Lepeltajékoztató felhívás szerkesztő:
Mész Gyula

Bejelentkezési és elosztási iroda:
Kemence, Székelykeresztúr utca 10. szám alatt
felvétel cov. Szegmond Istváné

Megfigyelésben.

A hegyaróli fronton, április.

Leírom ide, hogy körülbelül mit látok ma pont a tizenötösűrősen át, abból az éleiből, a melyet a mi számunkra most a sájsi fától fed — az ellenség éleiből. A tizenötösűrős hideg — átröpüli velem a hideg rajvenni, oda valami csomagnak a fejemen az ellenség — a harc, végül a fűtőszert, amelyet a kőzetbe szippant és meglesi, hogy megfogjon valami mögött az orosz, lassan megátom a látószert balról jobbra, amíg balra néz, nem lát semmit, csak a fűtőszert. Ott a front van. Az első vonal, ott minden élet a föld alá. Néha-néha egy-egy fekete pont — az ellenség, ott árkaikat pucolják a fűtőszert, mostan el is állnak.

Megint egy darab felértem, csak a négyes Rös gerenda áll ki belőle. Ott valamikor egy ma for volt, a kőzet még tud róla, most ott a csomagnak. A négy gerenda fölött já a front. A négy gerenda fölött já a front. A négy gerenda fölött já a front. A négy gerenda fölött já a front.

el az ágy, hát egészen kimerészkednek a hegy.

Nézek kúsá téved a látás. Boján. A leggett sarló-templom egyik fala frissen le van bontva, alighanem elvitték téglaikat az oroszok. A görög templom bádög tornyára ráfagyott a hó, olyan most, mintha fehér ródlisapkát húzott volna a fejére. Vékony fűtőszlop áll fel egy hasból, a föld ajtóik fölött vörös kereszt fehér mezőben: kereszt. Lassan élénkül a panoráma. A szélcs ut kanyarulatban, amely lefelé ereszkedik le a hegyről, apró megrakott autókát has lefelé két selymes muszka. A szélcs tetején egy fekete kutya ül. Az oroszok, amely kelet felől jön, két levegőt csodálatosan koczogva, sós lépcsővel az egyik telefontársa mellett egy hőember lát.

Kérem kedves olvasó, ne rússa a fejét, és így van. Lassan pont kilenc méternyire megmozdodó Agymak Műveléséi belől, ott áll a hőember a telefontársa mellett a tép kőzet belse a kőzetbe, igen akaratlan munka. Látunk, hogy valami hében járatos muszka az alkotás. Az arckifejezését nem állapíthatom meg, de annyit látok, hogy báránybőr sálvege van, tehát nem is hőember. Lassan lépelek. Így megerítje meg a tép kőzetből támaszt megfigyelésével. A hőemberrel vagy létezés létezésére egy kőzetből áll. Most egy orosz katona kezével el a kereszt előtt és valamennyi keresztet vet. Nem látom

határozottan a mozdulatot, csak azt látom, hogy valamennyi emeli a karját és meghajítja egy kúsá a fejét. De tudom, hogy most keresztet vetnek és áldást mormolnak a cárra. A kisrossz nagyon vallásos...

A kőkereszt felett bolondul meredek dombhát halad lefelé. Ezen a dombháton jól meglátható, ahová már nem ér el semmiféle agyu, nagy csapat muszka forog: állásokat készít, drótká dályt has. Hogy Laurentin generális minden erőf kődése belefullt a urapnelűsűnbe és ronggyá szakkadt a fokokok élen, most az oroszok drukkálnak mitőlünk. Mindenfelé nagyon építkeznek, tudják, hogy ha mi egyszer megöndülünk, hát ott az árd adatot néhész felhárítottaink.

Négy szénászekér koczog a hegyháton keresztül. Lenn az oroszok folytatásában két taker autó áll, alighanem építőanyagot hozott és most szerkeszt. Nagy amerikai automobilok koczog ke retekkel. Egy katona két takeret hajt el mellettünk, az egyik taker megijed, félreáll, bele a hóba. A katona bottal utána...

Málhásilovak koczognak felfelé keskeny útvényen, míg messzebb koczog vonat áll, a koczogó sűrű, nehész, sárga fűszobogót eremt koczog, kacsával fűtők, drága koczog. Sídőlelő. A koczog, nyitott léreik, mind koczog. Lassan indulva koczog a front, ott a kőzet koczog, ott a kőzet koczog, ott a kőzet koczog, ott a kőzet koczog.

Rövidítünk meg a háborút!

A napokban jelent meg a kormány felhívása az új hadikölcsönre, mely sorrend szerint a háború óta most már a negyedik lesz.

Minden dicsekvés nélkül elmondhatjuk, hogy a vidéki sajtó hatalmasan kivette részét az eddigi három háborús kölcsön fényes sikereiből. Est nemcsak a pénzügyminiszter ur is nyilvánosan elismerte.

Mi azonban, a sajtó szerény munkásai, nem az elismerés kedvéért dolgozunk, hanem hazafii lelkesedésből, kötelességszerűen és azért a jóleső öntudattal, hogy fáradozásunknak megvan a gyümölcse. Ez sem dicsekvés, hanem dicsőítés. Dicsérete annak a becsületes, hű magyar népnek, amelynek lelkében a mi kezünk — szétszórtá magvak termő talajra találtak. Örvendünk, hogy felvilágosításaink eljutottak a legelrejtettebb zughelyekre is és még a legsugoribb lelkek aggodalmait is bizalomra tudták váltani a nagy, hazafias, igaz ügy iránt, melynek sikere nemcsak a nemzetnek, hanem mindazoknak az egyeseknek is hasznára vált, akik kioktatásainkat megértve, a hadikölcsönre aláíratkoztak.

Ma már mindenki tudja, hogy háborús kölcsönt jegyezni: annyi, mint a leges legjobb helyre fektetni a pénzt. Szóval olyan biztos helye nincs és sehol annyi hasznot nem hajt a tőke, mint hogyha az államnak adjuk kölcsön. Ennek dus kamatait még unokáink is élvezhetik, ha pedig időközben földbe vagy akármi vállalkozásba akarjuk befektetni: a hadikötvénnyel épényg fizethetünk, mint bármi más nagy bankóval.

Most is azt mondjuk tehát, — amit előződen már oly sokat és nem hiába ismételtünk, — hogy siessen mindenki hadikölcsönt jegyezni!

Ezzel kiki magának és családjának használ. De egyuttal sietteti a háború végeinek sóvárgott elérkezését. A háborús kölcsönrel frontjainkat erősítjük, diadalal-

let felé hajlik. A víz másik oldala már semleges föld, a magas fűzfának, amelyik egyedül áll ki a fűesből, semmi köze a háborúhoz, ő tárgyilagos szemlélő. Várak reptűnek csoportosan a Pruth felett és ugrálnak a fehér hómezőn. Hoossu kocsiország jön dögögye az országúton, lassáll az alkony, mire a tűzkörletbe ér, hogy a sötétben lerakja, amit hoz: kenyert, húst, szalmát, deszkát. Messzi a lemenő napban ezüstösen csillognak Novosielics badogtetejű házai; a vasútvonal más sárga tömbje idáig látszik, karcos templomtorony szűkken a magasba...

Amint lassan fordítom visszafelé a távcsövet, megint beleakadok a hóemberbe, játszik rajta a téli napárgár. Ugy érzem, barátságosan vigyorog felém, de lehet az is, hogy a fogát csikorgatja tehetetlen dühében.

Ellenségünk egyetlen reménye ma már mi gazdasági és pénzügyi kimerülésünk. Ezzel reményüktől megfoszthatjuk most őket: jegyezzünk az új hadikölcsönre

Adjunk a vak katonáknak!

Az A. J. ...

inkat szaporítjuk. Minél több hadikölcsön, annál több győzelem.

Minél hosszabb lesz az új — negyedik — hadikölcsön jegyzésének listája, annál rövidebb lesz a háború.

A hadikölcsön népszerűsítése érdekében egy világos, érthető modorban megírt füzetke jelent meg a „Néplap” kiadásában. Több száz ezer példányban. Ha meggondoljuk, hogy Wekerle becsülése szerint, nálunk kis összegekben legalább egy milliárd hever kisembereknél haszontelenn, lehetetlen meg nem érteni, hogy a nép filleireink ebbe a finansziális honvédelemben bevonása milyen végtelenül fontos — épp a kisemberek érdekében.

A füzetkét nem győzzük eléggé főleg a falvak intelligenciájának, a nép hivatott vezetőinek figyelmébe ajánlani.

A Dunántul kulturai ünnepe Veszprémben.

A kormány a a politikai élet előkelő ségeinek jelenlétében fog május 20 és 21 én lefolyjni Veszprémben a „Dunántuli Közművelődési Egyesület” XXV. évi jubiláris diszülése. Súlyt és fényt ad a közgyűlésnek, hogy azon az egyház kimagasló egyénisége, báró Hornig Károly bíboros püspök, — kinek fővédnöksége mellett folyik le az egész ünnepély, — gróf Apponyi Albert, Barzevicy Albert és Rákosi Jenő fognak szöveget intézni a társadalomhoz.

A nemzeti eszme kulturai diadalának kiküzdésében vessz negyedszázad óta tevékeny részt a Dunántuli Közművelődési Egyesület, melynek veszprémi nagygyűlést országos érdeklődés kíséri és Veszprém vármegye a város közönsége már eddig is lelkesülten csatlakozott Óvári Ferenc dr. orsz. képviselő vezetése alatt álló rendezőséghez, hogy a diszülés minél méltóbb sikerét biztosítsa.

Május 20-án, szombaton érkeznek a kormány s az ország különböző részein székelő társintézmények kiküldöttjei Veszprémbe, akiknek elszállásolását a rendezőség nagy körültekintéssel végzi. Valamennyien esti 9 órákor résztvevőnek a Veszprémi színházban tartandó díszhangversenyen, melynek teljes jóvedelme a Dunántuli Közművelődési Egyesület nagy nevű megalapítójának, a nagy magyar államférfiúnak, Széll Kálmánnak szoboralapját hivatott megintítani. A művészt sikerének legfőbb biztosítéka, hogy részt vesz azon B. Sándor Erzsé, a magy. kir. Operaház ill.

ő ihletett művészetét a haza határain is jóval túl elismerték és a legnagyobbakkal egy sorban emlegetik ma már nevét a művészet birodalmában, a magyar művészet kinosztézájának Sándor Erzsé kétértelmű egyik legértékesebb tagja és fellépését máris a legnagyobb arányú érdeklődés előzi meg. A művésznőn kívül még Stefanidesz Karoly, a neves szongoroművész, a Vigaszínház népszerű Karnagya is vendége lesz az ünnepélynek s. önnálló szongoraszámon kívül Sándor Brasi szongorokis kíséretét is ő látja el. A művészeszen résztvevő a veszprémi dalegyesületek dalaárdája is.

Május 21-én délelőtt 11 órákor lesz a Veszprémi Színházban a Dunántuli Közművelődési Egyesület XXV. évi jubiláris nagygyűlése, a. azon jubileumi díjakat

bárki részt vehet. A nagy érdeklődés folytán már most kéri a rendezőség, hogy a közönség helyeit pontosan háromnegyed 11 órákor foglalja el, mert a megnyitót alatti, melyet báró Hornig Károly bíboros püspök, fővédnök tart, az ajtók zárva maradnak.

Gróf Apponyi Albert, Barzevicy Albert a Magy. Tudományos Akadémia elnöke és Rákosi Jenő a Dunántuli Közművelődési Egyesület elnöke, a szónoklás ékesessavú és tudós mesterei szólan fognak bizonyára ragyogó szövegekről arról a nagy hivatásról, mely a háború befejeztáig vár a nemzeti kultúra terén a társadalomra, Fodor Oszkár dr. kir. tanácsos, a Dunántuli Közművelődési Egyesület főtitkára pedig rövid beszámolót tart azokról a sikerekről, melyek a Dunántuli Közművelődési Egyesület működésének első negyedszázadához fűződnek. A „Széll Kálmán szoboralap” javára adományok közvetlenül Óvári Ferenc dr. orsz. képviselő, bizottsági elnökhez intézendők Veszprémben.

— Eltűnt katonák nyomozása: A cz. és kir. közös hadügyminisztérium, a magy. kir. honvédelmi minisztérium és a Magyar Vöröskereszt Egyesület hozzájárulásával és támogatásával a budapesti „Iroda” máj. 12-én december 1-én „Katonanyomozó Jegyzék” címmel lapot ad ki, amely kizárólag az eltűnt katonák felkutatását célozza s a kutatás sikerességének előmozdítására sok keresett katonák arcképét is közli. A lap — melynek elem gróf Buttházy Lajos és gróf Hadik-Barkóczy Endre főmegbízottak állnak — honvédek kétszer jelenik meg legalább 15.000 példányban és az összes csapattesteknek a harc tere és a front mögött, az összes korbáczoknak Magyarországon és Asztríában, valamint a hadi fogságból hazatért rokkant katonáknak hivatástól ingyen küldetik meg. A lap felírója szerkesztője B. Virágh Géza. A kutatások költségei feltétlenül megtudhatóak a „Katonanyomozó Jegyzék” szerkesztőségben és kiadóhivatalában (Budapest, IV. Váci-utca 38. I. emelet.)

Száz év előtt még épenséggel nem tartozott a ritkaságok közé a teljesen ép fogor 50, 60 és 70 éves emberek szájában. Az emberiség józanul élt, a lenyugvó nappal együtt fekdét le és a felkelő nappal együtt kelt fel, mértéktelenen élt és nem izgatta magát. Es ma! Manapság a teljesen ép fogor valóssággal ritkaságasamba megy.

Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy mindenki szokja meg a mindennapi rendszeres, antiszeptikus szájjápolást. Járjon szájról-szájra, barát figyelmeztesse a barátját, szülő a gyermekét: ápolja a fogait, tartsd tisztán a száját, öblögesd naponta többször a fogmosó gőzökkel, hogy fogaid épek maradjanak, óvd meg a fog és egészségrementő baktériumoktól és rothadási termékektől. Nem elég, ha fogaidat fogporral vagy fogpéppel tisztogatjuk meg: mindennapi fogápolás csak akkor lehet teljes és eredményes, ha olyan fertőtlenítő hatású szájjalval történik, mint amely a fogok baktériumait megsemmisíti.

Aki reggel és este Ödöl szájjalval és fogkefével tisztogatja meg a száját és fogait, az elkerüli a baktériumok káros hatását. Az egész csak kis fáradságba kerül, reggel és este pár pernyi munkába, ennyit pedig mindenki áldozhat az egészsége érdekében. Az Ödöl végső szájjalval és fogkefével tisztogatás a szó szoros értelmében valóban egészséges és életmentő, amelynek díjtalan megvásárlását és egy pár szöveget a...

HIREK

Ofejtés a király április 16-án kelt feltevéssel elhatározásával gróf Hócs Janos szombathelyi megyéspüspöknek a Vöröskereszt első osztályú díszjelvényét hadiükkel méltóan díjazatosan ndományozta.

Egy hős temetése. Varga Ferenc, rábaköcs 31 illetőségű, cseleddömölki m. v. m. 23 éves korában, a harctéren szerzett detarozások következtében múlt hó 28-án helybeli Vöröskeresztintézetben meghalt. Temetése április 30-án ment végbe. Temetésén a Vöröskereszt egyesületi tagjai teljes számban, a katonák és az önkéntesek megjelentek. A hazatért hős halálát haltaként Barabas Ernő szép beszédű beszédet mondott, és Eberhardt Józser káplár megható beszédet mondott a hős részvétel mellett halottak örök pihenőre.

Malázások. Breuer Irma egyházasokos lakos, Steiner Samuel sörkereskedő egornóje. születésük 25 ik évében, rövid szenvedés után, itt Cseleddömölkön április 29-én meghalt. 30-án délután temették. Öz. Steiner Sandorné cseleddömölki lakos n. 87. ik életében, hosszú szenvedés után, május 2-án meghalt. Az elhunyt öz. Altstadter Józsefné és Steiner Rudolf özvegyeinek gyászolják.

Zenevizsga. A helybeli r. kath. leányiskola növendékei f. n. 1. en sikerült zenevizsgát tartottak, amelyen befolyt önkéntes adományokat a kárpát falvak, alapja javára fordították. Az ünnepegy egy erkölcsileg mint anyagi lag fenyesen sikerült, amely sikerért az iskola tanítóit illeti a dícsereket, akik fáradságot nem ismerve, igyekeztek a közönségnek egy kellemes délutánt, az alapokat pedig jelentékeny bevételt szerezni.

Drágább lesz a hús a cseleddömölki hentesek kérésvény adak be az alispánhoz a sertésáraknak magasabb árak való maximalasa végett. Magasra vesszük, hogy a húsárak rövidesen emelkedni fognak, az árakat ministeri engedély feljuttatás az alispán már a legközelebb emelni fogja.

Jégyár a pályán. A Ganz féle villamosjárat t. vezetésére alispán f. hó 1-én tartott városi képviselőtestület ülésén részvénytársasági alapon megalkottatták a városi jégyarat. Igazgatósági elnökök: dr. Pleitina Ferenc ügyvéd és válságtartók mag. A jégyár a Ganz féle villamosjárat, üzemelepen fog felállítani és már a közel jövőben megkezdik a munkálataikat.

A Balaton titka. Múlt héten szombaton a Balaton hullamai a balatonbényi partra egy urunknak látszó hullát dobott ki. A rendőrség a hullakilété ügyében a nyomozást megindította.

Érettségi biztos. A kultuszminister a pápai ref főgimnázium érettségi vizsgálati kormányképviseleinek Dr. Papp Károly, debreceni egyetemi tanart küldte ki.

A vásárok esőkkéssége. A vásárok korlátozásának gondolata már több ízben felmerült kormánykörökben. Így már 1910-ben és 1912-ben is a vásárok csökkentésének a kiinduló pontja volt az, hogy a modern kereskedelmi forgalom mellett a vásártársaságok mint az árak forgalmát le bonyolító intézménynek a szerepe ma már jóval kisebb jelentőségű, mint régen volt és hogy a vásárok nem biztosítják az árak forgalmát annyira, mint amekkora idővesztéseket okoznak az árak, hogy elvonják a produktív munkától nem csak a vásárló népet, hanem a vásári sokadalom vonzó ereje következtében olyan munkaseleket is akiknek alig, vagy egyáltalában nincs eladnivalójuk és amelyek a vásárlókatát főképp szórakozásból látják. Illetékes helyen ezek a szempontok most fokozottan lépnek előtérbe a háború okozta munkaerő hiánya miatt.

Egy akta Ujvidék. A város levéltárában áradt régi poros akta, amely érdekessé és még aktualis jegyzőkönyvre akadtak, amely szerint 1779 március 29-én. Ujvidék város atyai a hús ár szabályozásáról a törvényhatóságok közötti tárgyalásokban a hivatalos forrás forrás 5 és fél krajcar, tehénhús 5 krajcar, borjúhús 4 krajcar, sertés hús 4 krajcar, szalonna 5 krajcar, fagygyngyertya pamut betéttel fontja 12 krajcar, kender betéttel 10 krajcar, füstölt 8 krajcar, füstölt sertésbőr 6 krajcar. A...

hús- és szarvak mellett ezek a régi idők ből való árak szinte hihetetlennek tűnnek, pedig elárult, hiteles pecsétes akták tanúsítják hogy ez valaminő valóság volt.

Két év után. Balass István kiskomáromi lakos még a mozgósítás elején vonult be a háza védelmére, lithagyva feleségét és birtokát. A fia 1 asszony 1914 december havában hivatalos értesítést kapott, hogy férje elesett. Az anyakönyvben holtak nyilvántották. Az asszonynak kérdése akadtak és már azon a ponton volt, hogy hová az megy egyik kéréskéhez, midőn a központi tudakozó iroda által azt az értesítést kapta, hogy férje Szibériában hadifogoly és jól érzi magát. A személyadatok annyira pontosak, hogy esetleg kétely nem férhet.

Luxusad Romániában. Romániában, ahol különösen a hölgyek fényűzése még sokkal nagyobb, mint nálunk, egy új adónemet hoztak be, melyet luxusadónak kereszteltek, tényleg azonban divatáruról van szó, mert adóval sújtják a drágább női ruhát, a selymet, bársonyt és a női kalapot is. Az adó progresszív jellegű, a mennyiben ezer leig terjedő vételmű pedig ezekenként öt százalékkal emelkedik ez az adó. A kereskedők a számla kiállítás alkalmával maga tartosik az adót beszédni oly módon, hogy megfelelő bélyeggel ellátott számlát állít ki és azt a kereskedőt, aki ezt megtenni elmulasztja, szigorú pénzbüntetéssel sújtják. Az adó a női divatoikkéken kívül automobilonkra és ékszerekre is kiterjed.

A háború alatt férjhez ment asszonyok segélye tárgyában érdekes döntést hozott a pénzügyminister. Kimondotta, hogy oly esetekben, amikor a háború alatt katonai szolgálata teljesítésén közben lép házasságra a bevonulónak gyámolítás nélkül maradt családtagjai, tehát feteisége és édes- vagy mostohagyermekéi is, a mennyiben az előirt egyéb feltételek fennforognak, állami segélyben részesülhetnek. de csak akkor, ha a szóbanforgó családtagokat a hadbavonulás előtt is hadbavonult családtag tartotta el. Ha nem ő tartotta, akkor nem jár segély, kivéve, ha a feleség a esetleges gyermekek a házasság megkötése után jutnak oly helyzetbe, hogy teljesen a bevonultnak eltarására szorulólnak.

A király magyar vadászjelvény. Ófelsége, mint értesülünk, legkegyelmesebben elfogadta a Hadsegélyező Hivatal felajánlotta „Magyar Hurbertus” jelvényt. A jelvény, mely az elmult hetekben nagy sikerrel forgalomba került az elcséft katonák özvegyei és árvái alapja javára alapított.

Vas 20 filléresnek. Az állami pénzüverőben nagyban verik már az újfajtájú érpenéseket, amelyek legközelebb forgalomba kerülnek. A vas 20 filléres kisé nagyobb lesz az eddigi nikkell 20 filléresnél, amennyiben átmérője 20 és fél milliméternyi, hátsó oldalát pedig az új közös cimér fogja díszíteni.

A hadvezetőség az élelmiszerek teltájában ellen. Rég megállapított tény, hogy Magyarországon a legszükségesebb élelmiszerek árának óriási emelkedését nem természetes okok idést elő, hanem a mesterséges árfelejtás, amiben igen nagy részben azok a bűnösök, akik itthon a hadifogolytáborok részére szoktak vásárolni. Ezeknek soha semmi nem drága, mert pénstörő látnakul áll rendelkezésükre és bár a maximum ár, hogy azonban ezeknek a szükségleteknek hessentésük és a legmagasabb árakon vásárolhat, az idevágó törvényes intézkedések erejénél fogva a honvédelmi ministernek jogában áll az igényelt készleteket rekvirálás után át. Erre eddig ugyan nem került a sor, de...

intézkedések... miniszter élni fog... táborok ellátása érdekében. A mai vitamin helyzet arra késztette a hadvezetőséget, hogy akként intézkedjenek, hogy a jövőben ilyen élelmiszer készletek anyagilag felelő maximum és a valódi költségkiszárolás felmerülő különbségeket.

Hirdetmény. A Kemenesaljai Takarékpénztár részvénytársaság mint a negyedik hadikölcsebn hivatalos aláírási helye jegyzéseket elfogad az eredeti feltételek mellett.

Felvilágosításokkal vidékieknek levélben is — készséggel szolgál az igazgatóság.

CSEPLESHEZ

legjobbban megfelelő a nagy hófokkal bír

SALGOTARJANI

köszén, melyből május-juniusi szállításhoz mérsékelt áron kapható. Bővebb értesítést ad e lapok kiadóhivatala.

00000000000000000000

Fedák cipőkerem

1 ÜVEGTÉGELY A LEGNAGYOBB HÁZTARTÁSBAN EGY HÓNAPRA ELEGENDŐ. ÁRA 1 KORONA

00000000000000000000

